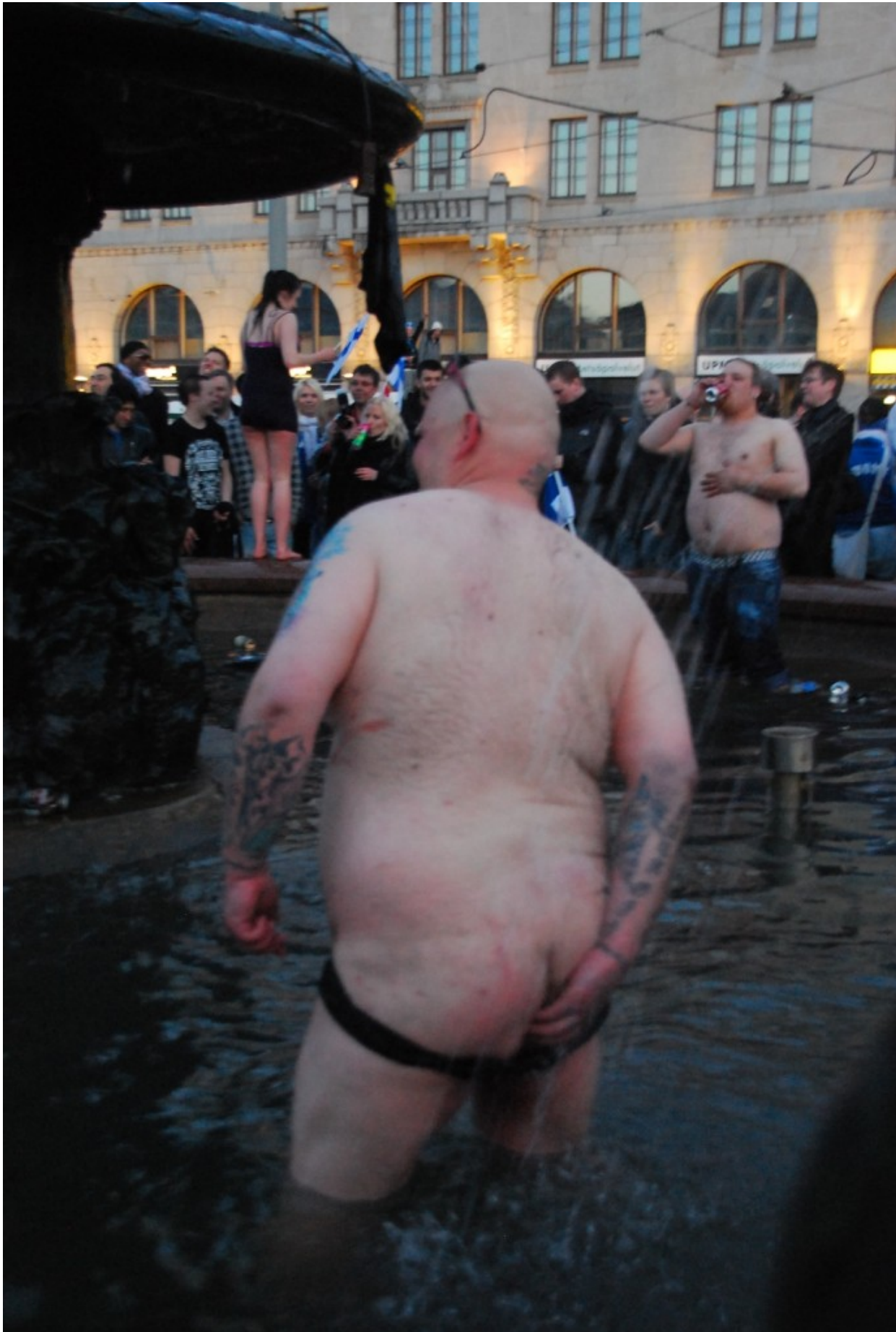

Tullissa

[caption id="attachment_2041" align="aligncenter" width="580"]

Suomalainen mies illanvietossa.[/caption]

Kohti lentoasemaa

Sain postissa rakkauskirjeen – nimittäin tullilta.

Kutsun, kehotuksen aihe tai ilmoitettava asia: tullirikosasia, lääkeainerikos, Rikoksesta epäiltyinä.

Pakkohan se on totella viranomaisen määräystä. Pari tuntia ennen ajankohtaa lähdin pyörällä kulkemaan kohti lentokenttää. Arveluttavissa tunteissa, pelotti, jännitytti, ehkä pieni uhokin päällä. Aion kieltää kaiken, en ole tehnyt mitään, mistään en mitään tiedä. Vaikka tullit väittää, että olen syyllistynyt rikokseen tilaamalla kirjekuoressa huumeita, ei sen jonkun tarvitse olla minä.

Tullin syynissä

Saavuin lentoasemalle selvästi etuajassa noin tuntia ennen ajankohtaa. Jätin pyörän kaiteeseen lukkoon ja lähdin kävellen haahuilemaan ympäri lentoasemaa – viimeiset hetket olivat käsillä – kieltäisinkö kaiken, vai myöntäisinkö syytteisiin. Toisaalta syytteet lääkeainerikoksesta eivät tulisi olemaan kovin kovat. Luultavasti rapsahtaisi vain pienet, nimelliset sakot. Toisaalta, minulla on mahdollisuus välttää nuo sakot kieltämällä kaiken. Kysymys on vain siitä, voiko syyttäjä mitenkään todistaa minua vastaan.

Noin kymmentä vaille kuusi menin kolkuttelemaan tullin lasille. Ohessa oli ovikello, jota painoin – aluksi ei mitään vastausta. Rämpytin kelloa uudestaan, kunnes hetken kuluttua tummennetun lasin taakse ilmestyi hahmo. Hän veti lasissa olevan luukun rivakasti auki.

- Niin mitä että?
- Minua kaivattiin täällä.
- Ai sinua, minä kun luulin että minua.
- Niin, heh, anteeksi jos rimputtelin turhaan – mutta tässä tämä kirje.

Ojensin kotiin saamani kirjeen tullivirkailijalle, joka oli itseasiassa lopulta hyvin mukavan oloinen kaveri. Ihan iloisesti hän sanoi:

- Jää tuohon oven eteen odottamaan, niin sinua tullaan kohta hakemaan.

Jäin tullin edessä olevaan kahvilaan odottamaan, eikä kauan tarvinnut istua kun tummatukkainen nainen jo avasi tulliluukun viereisen oven ja kysyi:

- Sinäkö ilmottaudit?
- Kyllä.
- Tule sisään.

Tullinainen oli hieman nyrpeämpi kuin edellinen virkailija – hän kätteli vakavan oloisena ja ohjasi minut ovesta sisään. Sitten hän ohjasi minut yhteen käytävällä olevista huoneista, minne jäin odottamaan hetkeksi yksin.

Kun tullivirkailija saapui jonkinlaisen paperinivaskan kanssa sisään kysyen lempeästi kuulumisiani ja hämmästeli sukunimeni erikoislaatuista vivahdetta, koin että mitään hätää ei itseasiassa ole. Sitten hän asetti toisesta päästä avatun kirjeen pöydälle eteeni ja sanoi:

- Sinun osoitteeseesi on tullut tällainen kirje, onko sinulla mitään tietoa?
- Ei, kyllä. Ei kyllä ole.
- Ei tällaisia kirjeitä ihan taivaasta satele, oletko tilannut huumeita ulkomailta?
- Ei mulla kyllä ole mitään tietoa mistään tällaisesta. Mikä tämä juttu on?

Tullivirkailija läjäytti paperinivaskan eteeni ja kertoi että kirjeen sisältö sisältää erästä tutkimuskemikaalia, mikä on asetettu lääkeainelistalle Suomessa. Lääkeainelista on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätös lääkeluettelosta, johon on lueteltu lääkeaineiksi luokiteltavat aineet – usein aineilla ei ole ollenkaan lääkekäyttöä, mutta oletetun vaarallisuuden vuoksi ne ovat listattuna. Lueteltuihin aineisiin päätyvät poikkeuksetta uudet, keskushermostoon vaikuttavat aineet, sillä se on nopeampi väylä kriminalisoida niitä kuin huumausainelista. Papereissa luki laboratorioryhmän lausunto asiasta.

– Kyse on uudesta tutkimuskemikaalista, nämä voivat olla hyvin vaarallisia. Oletko kuullut tällaisesta aineesta?

Hieman värisevällä, epäröivällä äänellä vastasin:

- En, kyllä. En ole.
- Luulen, että tiedät tästä tilauksesta jotakin. Jatketaan kuitenkin kuulusteluja.

Juttelimme yhteystietoasiat ja muodollisuudet pikaisesti kuntoon, mitään oikeusavustajia en halunnut vaikka toki sellainen Suomen oikeusjärjestelmän mukaan täytyy tarjota.

- Sotilasarvo?
- Alikersantti.

Voi vain ihmetellä, miten sotilasarvoni liittyy tapaukseen mitenkään – kai se sitten on joku kirjanpidollinen seikka. Toivottavasti saan joitakin säälipisteitä kun en sentään täysi sivari ole, vieläpä aliupseerismiehiä.

- Onko sinulla kavereita, jotka olisivat voineet lähettää paketin sinulle?
- Ei ole.
- Onko sinulla kavereita jotka käyttävät huumeita?
- Ei ole.

- Käytätkö sinä huumeita?
- En, pelkkää viinaa.

Naurahdin itsekseni ja tullivirkailija silmäili minua kulmakarvojensa yli samalla kun näpytteli tarinaa ylös tietokoneella. Pyörin tuolillani ja katselin ulos – siellä paistoi aurinko. Sitten printteri rupesi raksuttamaan. Virkailija antoi yhden kopion minulle ja pyysi minua lukaisemaan sen tarkasti läpi.

Esitutkintapapereihin oli kirjoitettu kertomani, tai oikeastaan tullivirkailijan minulta lypsämä tarina. Kielsin käytännössä jokaisen kysymyksen mitä minulle oli esitetty. Virkailija oli läpi kuulustelun esittänyt samankaltaisia kysymyksiä, muunnellen vain asiansyhteyttä. Peruskauraa kuulusteluissa: pyritään kompastuttamaan kuulusteltava ristiriitaisuuksiin. Väittäisin että läpäisin kuulustelut ilman kummempia ongelmia kertomassani.

- Allekirjoitatko kaiken mitä paperissa lukee?
- Joo, selvähän tuo.
- Milläs olet liikkeellä, bussilla vai?
- Eei, tulin pyörällä.
- No mutta säät ainakin suosivat.
- Joop.
- Toivottavasti ei enää nähdä, ainakaan näisissä yhteyksissä.
- Juu, ei toivottavasti. Toivottavasti veijarit – ketä ikinä ovatkaan – lopettavat huumeiden lähettämisen osoitteeseeni.
- Joo toivotaan ehdottomasti näin.

Suomi ja huumausainelainsäädäntö

Hieman nolostuneena astelin tullihuoneesta ulos terminaalirakennukseen missä ihmiset, matkalla minne kukin, kiireisen oloisina kantoivat matkalaukkujaan. Toivoin, ettei kukaan vain kiinnitä minuun huomiota, vähän minua jo nolotti. Vaikka mitä se kenellekkään kuuluu mitä tullissa olin puuhaillut. Toivottavasti ei tule vain tuttuja vastaan.

Lopulta löysin ulos terminaalista ja avasin pyörän lukon kaiteesta. Lähdin polkemaan kotia kohti.

Kotimatalla pohdin, missä olin ollut, mistä syystä, kenen hyväksi. Vaikeita kysymyksiä. Oliko tulli, tai tarkemmin Suomen laki, huolissaan minun terveydestä, muiden terveydestä vai molemmista? Onko kyse rahasta vai yleisistä arvoista? Mistä kumpuaa nämä nyky-Suomen noitavainot, missä kaikkea hieman päätä sekoittavaa – paitsi alkoholia – karsastetaan kuin bikineitä ääri-Islamissa. Onko syytä rangaista viattomia, hyviä ihmisiä yksityisistä asioista. Vai kuuluuko se, mitä suoniini syötän ja päähäni tungen muille – varsinkaan julkisille instituutioille ja oikeuslaitokselle. Kenen puolesta oikeutta jaetaan?

Koko sotkua purkaessa on hyvä katsahtaa hieman historiaan. Suomenkin näkökulmasta koko huumeiden vastainen taistelu lähti liikkeelle Yhdysvalloista, missä alkoholin kieltoain jälkeen oli etsittävä uusi vihollinen: marihuana. Myöhemmin YK:n välityksellä syntyi 60-luvulla yleismaailmalliset huumausaineluettelot. Monet maat allekirjoittivat sopimuksen huumeiden laittomuudesta, ja 70-luvulla Nixon ilmoitti aloittavansa 'huumeiden vastaisen sodan'. (Samoihin aikoihin aloitettiin myös laajamittainen hippien vastainen sota, mutta se taitaa olla toinen tarina.)

Vaikka Suomen huumausainepolitiikka on Euroopan maissa vähiten vapaata, äänestettiin aikanaan jopa Suomessa marihuanan laittomuudesta. Aluksi äänet menivät tasan ja homma ratkaistiin, demokraattisin periaattein, lopulta arvalla, oikeastaan heittämällä kolikkoja. On mielenkiintoista, joskin turhaa, miettiä kuinka kauaskantoiset seuraukset äänestyksellä oli Suomen myöhempään suhtautumiseen huumausaineisiin.

Tässä sitä joka tapauksessa ollaan. Edes tötsyjä ei saa rauhassa ottaa – vähintään rapsahtaa sakko, pahimmillaan vankeutta. Suomella on Australian ohella ahkerimmat tullit mitä maapallolta löytyy. Jokainen uusi – ja vanha – päänuppiin vähäisimmälläkin tavalla vaikuttava aine kielletään tylysti. Jopa vielä kieltoistalla olemattomia aineita voidaan pitää vaarallisina vain sillä perusteella, että niillä on psykoaktiivisia vaikutuksia. Elämisestä tehdään todellakin paikoin ahdistavaa ja vainoharhaista.

“Minulla ei ole mitään salattavaa” – vaikuttaa olevan suomalaisten asenne yleistä pelkoa lietsovaan yhteiskuntaamme kohtaan. Tietenkin, jos kuluttaa 'korkeintaan' kansallispäihdettämme (turha edes mainita nimeä), niin tällainen asenne on ymmärrettävä – tosin mielestäni itsekeskeinen. Ei ole minkäänlaisia järkeviä perusteluita sille, miksi Pena saa juoda perjantaipullonsa, sammua hankeen, hakata vaimonsa, lyödä itseänsä kirveellä sääreen samalla kun Hippi-Makea rangaistaan syksyllä vääränlaisten sienien keräilystä.

Mutta me sanomme: Make olisi muuttunut appelsiiniksi, kuorinut itsensä voiveitsellä, minkä jälkeen hypännyt viidennestä kerroksesta luullen olleensa lentokone – tai jotakin muuta älytöntä. Tällaisista tapauksista ei ole todisteita päihteiden historiassa, mutta vallitsevat käsitykset päihteistä valitettavasti pohjautuvat edelleen sodan jälkeiseen valheelliseen propagandaan. (Tämä valheellisuus on jo aika yleisesti tunnustettua.)

Oikeus ja kohtuus

Niin, näin tai noin, koin kokeneeni vääryyttä – koin että vapauttani todellakin loukattiin. Mutta toisaalta annan myös pisteet suomalaiselle oikeusjärjestelmälle: nimittäin muutama viikko tapahtuneesta tullilta tuli kirje, missä kerrottiin että tapaukseni kohdalla syytteistä luovutaan – näytön puutteessa. Säästyin täpärästi rikosmerkinnältä ja leimautumiselta.

Ja mikä oli tapaukseni hinta julkiselle kassalle? Lonkalta heitetynä: laboratorion palkka, tullihenkilöstön palkka ja tullissa toimineen lakimiehen palkka. Liikutaan todellakin sadoissa,

ellei tuhansissa euroissa. Kaikki vain sen takia, että lopulta syytökset jouduttiin painamaan villaisena todisteiden puutteessa ja syyllinen – eli minä – pääsi kuin koira veräjältä. Touhu on järjetöntä.

Suomen suhtautumista päihteisiin tulisi ehdottomasti tarkastella uudestaan järjen eikä pelkkien tunteiden näkökulmasta. Huumeiden vastaisen sodan on todettu tuottavan lähinnä haittaa – jokainen googlatkoon itse perusteet.

Tästä on hyvä lähteä rakentamaan järkevää huumausainepolitiikkaa.